

Belastingreferendum Zwitserland bepaalt toekomst enclaves van superrijken

Zondag beslissen Zwitsers over de landelijke invoering van een minimumbelastingtarief op topinkomens.

Kristin Kranenberg
Wollerau, Zwitserland

Patric Simmen koerst in zijn kleine zwarte BMW door de bochtige straten van Wollerau en wijst: hier, dit huis pal naast de flat van Roger Federer voorzag hij van een nieuwe façade; daar, die strakke villa werd ook door hem gebouwd.

Simmen, leverancier van luxe behuizingen, heeft het druk in Wollerau. Het plaatsje aan de zuidwestkant van het meer van Zürich staat in Zwitserland bekend als de fiscaal aantrekkelijkste gemeente voor topverdieners. Die betalen hier hooguit 19% inkomstenbelasting, aanmerkelijk minder dan in de grote Zwitserse steden, waar de tarieven tot boven de 40% kunnen oplopen. Bovendien heeft Wollerau, in het kanton Schwyz, een minimale vermogensbelasting.

Tot de bekende Wollerauena behoren, naast tennisser Federer, UBS-ceo Oswald Grubel en Marcel Ospel, voormalig commissarisvoorzitter van de UBS. Inmiddels telt het dorp 7000 inwoners; renteniers, bankiers en goed boerende ondernemers zijn hier neergestreken. Van de financiële crisis merkt Simmen weinig. 'De mensen zijn vastgoedjuist als een zekere investering gaan zien.'

Wollerau vertoont alle tekenen van een aanhoudende 'boom'. Hijskranen torenen boven het dorp uit, er wordt gebouwd op de laatste steile hellingen — de miljoeners leven hutjemutje op elkaar. Overal rijden bestelwagentjes van hoveniersbedrijven en andere werkluur rond.

Toch zou het fiscale klimaat waaraan alle bedrijvigheid ontspruit, zomaar kunnen omslaan. Morgen stemmen de Zwitsers over een voorstel van de sociaaldemocratische partij (SP) om op topin-



Residenties van de rijken met de klok mee: villa van ex-UBS-topman Marcel Ospel in Wollerau, pand van bankier Stephen Haeringer boven de Zürichsee, villa van UBS-ceo Marcel Rohmer in Aarau en huis ex-cfo UBS Marco Suter in Wollerau. Foto's Goran Basic

komens en grote vermogens landelijk minimale tarieven in te voeren. Bij aanvaarding van de plannen zou ook Wollerau zijn belastingen moeten verhogen.

Het referendum is een teken aan de wand. In Zwitserland, dat na Singapore en Hongkong de hoogste concentratie miljoeners ter wereld kent, is de aanwezige rijkdom steeds vaker onderwerp van gesprek. Het woord 'Abzocker' (oplichter) valt snel. Federer mag zijn miljoenen verder bij elkaar tennissen, dorpsgenoot Ospel daarentegen hoeft zich niet meer buiten zijn lichttroze villa te vertonen. De bijnateloorgang van UBS onder Ospel en andere rijkelijk betaalde bankiers

liet diepe sporen na.

Ueli Metzger, gemeentepresident van Wollerau, erkent dat er grond is voor verontwaardiging. Maar van fiscale betutteling uit Bern wil de politicus van de liberale FDP niets weten. 'Dat betekent een aantasting van ons federalisme.' Tot een paar decennia terug was Wollerau 'straatarm', zegt hij. In de jaren '80 schafte het kanton Schwyz de successiebelasting af, wat de eerste toeloop van vermogenden tot gevolg had.

Het bedrijfsleven weert zich hevig tegen het SP-initiatief, men moet er niet aan denken dat Zwitserland zijn rijken zou verjagen. Uiteindelijk zou dan iedereen

meer belasting moeten betalen, waarschuwt villabouwer Simmen. Er staat nogal wat omzet op het spel. Zo levert Simmen zijn clientèle soepel plantenpotten van Zfr8000 per stuk, of een beglazing die voor het hele huis op Zfr800.000 uitkomt. Lastiger wordt het wanneer hij 42 strekken de meter kledingkast moet inbouwen, zoals bij een lopend project. Daarbij dient de kastruimte nauwkeurig te worden afgestemd op de hoeveelheid jassen, jurken, pakken en dassen. Hangt de heer des huizes zijn stropdassen op of rolt hij ze op? 'Voordat we beginnen persen we onze klanten helemaal uit met zulke vragen.'

Ranglijst rijken Zwitserse miljardairs

Ingvar Kamprad Zfr 35,5 mrd

De meubels van Ikea zitten nog simpel in elkaar vergeleken met de financiële constructies die achter de firma schuilgaan, verzuchtte ooit het Britse zakenblad The Economist. De 84-jarige Zweed, Ikea-oprichter en inwoner van het kanton Vaud, vaart er wel bij.

Families Hoffman en Oeri Zfr 15,5 mrd

Bezitten het meerderheidsbelang in farmaconcern Roche. Het bekendste gezicht is Gigi Oeri. Zij financiert de FC Basel en stampste in Basel een poppenhuismuseum uit de grond.

Fam. Bertarelli Zfr 10,5 mrd

In 2007 verkocht Ernesto Bertarelli, mede namens zijn moeder en zus, het familiebedrijf Sero in Genève aan het Duitse Merck. Nu investeren de Bertarelli's via Ares Life Sciences in de medicijnontwikkeling.

Fam. Brenninkmeijer Zfr 10,5 mrd

De familieholding Cofra uit Zug is trotse sponsor van een leerstoel voor energierecycling aan de universiteit van St. Gallen.

Top vier in 2009 volgens het Zwitserse tijdschrift Bilanz

Fiscale autonomie kantons aan banden

Hoe rechtvaardig kan een belastingstelsel zijn? De Zwitserse sociaaldemocratische partij (SP) wil met haar 'Steuergerechtigkeits-Initiative' de fiscale autonomie van de kantons en gemeenten aan banden leggen. Het voorstel, waarover de Zwitsers morgen in een referendum hun oordeel mogen uitbrengen, voorziet in een landelijk minimumtarief van 22% op inkomens boven Zfr 250.000 (€185.000). Vermogens boven de Zfr 2 mln moeten met ten minste 0,05% worden belast.

De SP benadrukt dat ze niet uit

is op een grootscheepse fiscale hervorming. Slechts 1% van de bevolking zou meer belasting moeten gaan betalen. Maar dat zijn dan wel de rijken die zich genesteld hebben in notoire lagebelastingkantons als Schwyz of Zug. Voor normale stervelingen wordt daar de woonruimte onbetaalbaar, terwijl de overige kantons goede belastingbetalers zien verdwijnen, aldus de SP. De Zwitserse regering heeft zich met een beroep op het federalisme tegen het initiatief uitgesproken. De kantons en gemeenten ontvan-



Foto: HH

gen pakweg twee derde van de inkomstenbelasting. De peilingen voorspellen een nipte nederlaag voor de SP.

De eveneens omstreden 'Pauschalbesteuerung' blijft morgen buiten schot. Met deze regeling kunnen rijke buitenlanders die in Zwitserland wonen maar niet werken, met de fiscus een persoonlijke deal afsluiten. In 2008 waren dat volgens officiële cijfers 5000 mensen. In Zürich werd de 'Pauschalbesteuerung' in 2009 per kantonaal referendum afgeschaft.

